

Djurskyddskontroller ur lantbrukarnas perspektiv - från kommun till länsstyrelse

*Official animal welfare control from a farmer perspective -
from municipality to county administrative board*

Linda Stenberg

Skara 2013

Etologi och djurskyddsprogrammet

Studentarbete
Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Nr. 498

Student report
Swedish University of Agricultural Sciences
Department of Animal Environment and Health

No. 498

ISSN 1652-280X

**Djurskyddskontroller ur lantbrukarnas perspektiv- från
kommun till Länsstyrelse**

*Official animal welfare control from a farmer perspective - from
municipality to county administrative board*

Linda Stenberg

Studentarbete 498, Skara 2013

**G2E, 15 hp, Etologi och djurskyddsprogrammet, självständigt arbete i biologi,
kurskod EX0520**

Handledare: Stefan Gunnarsson. Inst för husdjurens miljö och hälsa. Box 234. Gråbrödragatan
19. 532 23 Skara

Examinator: Johan Loberg. Inst för husdjurens miljö och hälsa. Box 234. Gråbrödragatan 19.
532 23 Skara

Nyckelord: Djurskyddskontroll, djurskyddsinspektör, kommun, länsstyrelse, lantbrukare.

Serie: Studentarbete/Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens miljö och
hälsa, nr. 498, ISSN 1652-280X

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för husdjurens miljö och hälsa

Box 234, 532 23 SKARA

E-post: hmh@slu.se, **Hemsida:** www.slu.se/husdjurmiljohalsa

I denna serie publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Innehållsförteckning

Abstract.....	4
Inledning	5
Bakgrund	5
Övergången av djurskyddskontrollerna	5
Djurskyddskontrollens utförande.....	6
Syfte och frågeställningar	7
Material och metod.....	8
Val av metod.....	8
Intervjufrågorna	8
Litteratur	8
Resultat	9
Lantbrukarnas åsikter om djurskyddskontrollen.....	9
Lantbrukarnas syn på djurskyddsinspektörerna.....	12
Lantbrukarnas syn på djurskyddslagstiftningen.....	16
Diskussion	17
Lantbrukarnas åsikter om djurskyddskontrollen.....	18
Lantbrukarnas syn på djurskyddsinspektörerna.....	19
Lantbrukarnas syn på djurskyddslagstiftningen.....	20
Förslag på förbättringar från lantbrukarna.....	20
Felkällor.....	22
Populärvetenskaplig sammanfattning.....	23
Tack!.....	24
Referenser.....	25
Bilaga.....	27
Intervjufrågor.....	27

Abstract

On the first January 2009 the official animal welfare control were transferred from the municipalities to the County Administrative board. With this transition, some changes occurred for those who work as animal welfare inspectors. The aim for this study was to examine farmers' view on the transition between the municipalities and County Administrative board, in order to compare the two authorities. I have also studied the farmers view about animal welfare inspectors' knowledge, both theoretical and practical. The questionnaire also included questions about farmers' view on animal welfare legislation. I choose to interview farmers from various places in Dalecarlia County, so that I would get all the municipalities represented. The questionnaire was sent to 40 farmers, which 26 chose to participate in my survey.

The results of my questionnaire showed a lack of introduction to the farmer, 38 percent of the farmers received no initial information. 62 percent of the farmers did not want animal welfare controls to be pre-notified. The overall opinion of the farmers was that they always should take care of their animals well, therefore they do not need animal welfare controls to be pre-notified. The County Administrative welfare inspector was considered to have a better knowledge than the municipality's animal welfare inspector had, although the difference was barely noticeable with 22 to 21 pleased farmers. Farmers were also pleased with animal welfare inspector's practical experience, 50 percent were pleased with the municipality's animal welfare inspector and 58 percent were pleased with the County Administrative animal welfare inspector.

Overall, the farmers were very satisfied with the animal welfare inspector's ways to deal with animal welfare controls. Twice as many indicated that they were dissatisfied with the municipality's animal welfare inspector than the County Administrative welfare inspector; as they do not take into account the farmers' thoughts and opinions. 81 percent of the farmers were satisfied with the County Administrative animal welfare inspectors work because they considered the farmer's thoughts and opinions. One of my questions was how the farmers perceived the animal welfare legislation. Half of the farmers responded that they had knowledge of the legislation surrounding their species. In my study, 18 out of the 26 farmers perceive that the animal welfare legislation is at an acceptable level. About half of the farmers had suggestions on how contact between farmers and animal welfare inspector could be done better. Opinions emerged suggesting that the farmers want to have a closer contact with animal welfare inspectors to promote prevention before major flaws were noticed.

Inledning

Bakgrund

Enligt Fraser och medarbetare (1997) ökar medvetandet om djurs välfärd, såväl hos lantbrukare som hos allmänhet. Samma författare skriver att det naturliga beteendet hos djur måste utredas för att deras behov ska kunna tillgodoses. Forskning är därför viktig för att lagstiftning ska kunna utformas på ett bra sätt (Fraser *et al.*, 1997). I samband med att människan har ansvaret för djurs välfärd måste det finnas en lagstiftning som kan garantera att djuren behandlas väl och skyddas mot sjukdomar (Länsstyrelsen Dalarnas län, 2013). Djurskyddslagstiftningen kontrolleras genom djurskyddskontroller som utförs av länsstyrelserna (Länsstyrelsen Dalarnas län, 2013). Djurskyddskontroller är ett ämne som ofta diskuteras då olika intressegrupper har olika syn på vad som är acceptabel djurhållning. Detta kan leda till att även åsikterna om hur djurskyddskontrollerna bör genomföras kan skilja sig åt.

Djurskyddsarbetet är viktigt för att garantera välfärden hos djur. Lantbrukarnas benägenhet att följa djurskyddslagstiftningen har ökat då det idag är allmänt känt att konsumenternas krav på djurhållning ökar (Austin *et al.*, 2005). Allt fler människor i dagens samhälle väljer ekologiska produkter, det har visats av bland annat Lund (2006) att välfärden hos våra produktionsdjur är lika eller högre i ekologiska besättningar än i konventionella. Detta ger lantbrukare en anledning till att satsa på sin produktion och förbättra djurvälfärden. Djurskyddsinspektörerna genomför ett viktigt arbete för att se till att lantbrukarna upprätthåller en god djurhållning. Jag har därför valt att jämföra lantbrukares syn på djurskyddskontrollerna, när dessa låg på kommunens respektive länsstyrelsens djurskyddsinspektörer.

Övergången av djurskyddskontrollerna

År 1988 antogs den nuvarande Djurskyddslagen (1988:534) av riksdagen (Statskontoret, 2010). I Djurskyddslagen (1988:534) finns preciserat hur djur ska hållas och skötas (Länsstyrelsen Dalarnas län, 2013). För att komplettera Djurskyddslagen (1988:534) finns djurskyddsförordningen (1988:539) som beslutas av regeringen (Statskontoret, 2010). Djurskyddsförordningen (1988:539) är ett förtydligande av Djurskyddslagen (1988:534) med mer detaljerad lagstiftning. Här finns även krav på förprovning vid ny- och ombyggnation av stallar (Djurskyddsförordningen [1988:539]). Djurskyddsförordningens samt Djurskyddslagens regler detaljregleras ytterligare i jordbruksverkets föreskrifter. I föreskrifterna preciseras bland annat mått och utrymmeskrav för respektive djurslag (Internrevisionen, 2010). Det finns olika föreskrifter för olika verksamheter, bland annat avel, försöksdjur samt foder (Lantbrukarnas Riksförbund, 2013). Inskrivet i föreskrifterna preciserar även jordbruksverket allmänna råd, vilket inte är krav utan råd om djurhållning för att förbättra djurens välfärd (Internrevisionen, 2010).

Under tiden djurskyddskontrollerna låg på kommunens ansvar konstaterade regeringen samt riksdagen att den offentliga kontrollen var bristfällig (Internrevisionen, 2010). Vidare skriver Internrevisionen (2010) att bedömningarna skiljde sig åt mellan olika kommuner i samband med den offentliga kontrollen. Den 1 januari 2009 flyttades därför

djurskyddskontrollerna från kommuner till länsstyrelser (Internrevisionen, 2010). Enligt Internrevisionen (2010) gjordes detta främst för att bättre kunna följa upp djurskyddskontrollerna samt förenkla samordningen av djurskyddskontrollerna. Djurskyddskontrollerna verkar i första hand genom upplysning och information då djurskyddslagstiftningens huvudsyfte är att verka förebyggande för att förhindra att brister uppkommer (Internrevisionen, 2010).

Det övergripande ansvaret över djurskyddet i Sverige har jordbruksverket, det är dess ansvar att utveckla samt upprätthålla ett fungerande djurskydd (Länsstyrelsen Dalarnas län, 2013). Djurskyddskontrollerna utförs runt om i länen av respektive länsstyrelse. Länsstyrelsernas huvudsakliga syfte är att utföra normalkontroller men även djurskyddskontroller efter anmälan på lantbruksdjur samt hos djur ägda av privatpersoner. Detta för att se till att djurskyddslagstiftningen efterlevs (Länsstyrelsen Dalarnas län, 2013).

Djurskyddskontrollens utförande

Enligt Internrevisionen (2010) bör djurskyddsinspektören, i början av kontrollen, visa legitimation samt ge djurhållaren information om skälet till djurskyddskontrollen samt informera om vad som ska kontrolleras. Vidare skrivs att vad som har konstaterats vid djurskyddskontrollen muntligen bör framföras till djurhållaren vid djurskyddskontrollens slut. Djurskyddsinspektören bör även informera om resterande händelseförlopp efter djurskyddskontrollens avslut. Är ett föreläggande aktuellt ska detta förmedlas, samt när djurhållaren kan förvänta sig en kontrollrapport (Internrevisionen, 2010).

Hartvigsson (2009) anger att lantbrukare ofta upplever djurskyddslagstiftningen som en allt för detaljerad lagstiftning som leder till att lantbrukare måste avveckla sina verksamheter, avvecklingen beror på att det blir för hård konkurrens med andra länders produktion. Vidare skriver Hartvigsson (2009) att Sverige har en hård djurskyddslagstiftning i jämförelse mot resten av världen, för att garantera att djuren som vi håller har en bra välfärd. Samma författare visar även på att djurskyddsinspektörer ska verka genom att vara ett stöd till djurägare för att underlätta att djurskyddslagstiftningen följs. För att djurskyddskontrollerna ska bli så likriktade som möjligt samt ha en enhetlig målbild finns detta lagstiftat i Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.

Enligt artikel 6 i förordning (EG) nr 882/2004 ska kontrollmyndigheter ha kompetens för att kontrollen ska garanteras vara opartisk och effektiv. Djurskyddsutbildad personal ska finnas ansluten till den offentliga kontrollen för att kunna fullfölja arbetsuppgifterna på ett tillfredsställande sätt (24 § Djurskyddslagen [1988:534]). Den personal som utför offentliga kontroller ska även få lämplig utbildning för att kunna genomföra kontrollerna på ett enhetligt sätt enligt artikel 6 i förordning (EG) nr 882/2004.

Enligt ett missiv av Statskontoret (2010) påpekas att kontrollverksamheten har utvecklats åt det bättre efter reformen, och trots att det finns brister håller djurskyddskontrollen en högre nivå i dagsläget än innan övergången. Vidare skrivs att anmälningsärenden utgör den största mängden av djurskyddskontroller och mängden normalkontroller är liten fastän den har ökat på senare år. För att underlätta för djurhållare ska den som utför den offentliga kontrollen bland annat ge råd och information som underlättar för djurhållaren att fullfölja sina skyldigheter enligt lagstiftningen (24 § djurskyddslagen [1988:534]). Djurskyddslagstiftningens utformning är till för att verka förebyggande och därför är kontrollmyndighetens uppgift att förebygga uppkomsten av brister (Statskontoret, 2010)

Forskning inom ämnet svenskt djurskydd anser jag är bristfälligt då det endast finns lite forskning utförd inom området. För att kunna vidareutveckla djurskyddsarbetet behöver dagens situation kartläggas med vetenskapliga studier. Vidare behövs studier genomföras som ger en överblick över hur länsstyrelserna verkar i relation till varandra.

Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att undersöka om lantbrukarnas perspektiv har förändrats angående djurskyddskontroller. Idag utförs djurskyddskontrollerna av länsstyrelsen och jag vill jämföra dagens läge med när djurskyddskontrollerna låg på kommunnivå. Jag vill även undersöka om lantbrukarna har märkt någon skillnad i bemötande och kunskapsnivå hos djurskyddsinspektörerna, idag jämfört med när djurskyddsinspektörerna var anställda av kommunen. Jag är även intresserad av vad lantbrukarna anses kan förbättras i samband med djurskyddslagstiftningen och djurskyddskontrollerna.

Frågeställningar

- Vad har lantbrukare för syn på djurskyddskontrollerna, i dagsläget respektive när djurskyddskontrollerna låg på kommunens ansvar?
- Anser lantbrukarna att djurskyddsinspektörernas kunskap har förbättrats efter övergången till länsstyrelsen?
- Vad är lantbrukarnas syn på djurskyddslagstiftningen?

Material och metod

Val av metod

I detta arbete valde jag att utföra en intervjustudie där lantbrukare fick svara på frågor om djurskyddskontrollen angående övergången från kommun till länsstyrelse. Jag valde att ringa runt till slumpmässigt utvalda lantbrukare som hade verksamhet i kommuner inom Dalarnas län. Uppgifterna om lantbrukarna har sökts fram ur djurskyddskontrollregistret den 25 mars 2013, med hjälp av länsstyrelsens djurskyddsinspektör Joakim Önnemar som sorterade fram uppgifterna. Från uttagen lista sorterades lantbrukarna efter kommuner, detta för att få alla kommuner representerade. Därefter togs lika många lantbrukare slumpmässigt fram från samtliga kommuner för att få en så representativ bild av Dalarnas län som möjligt. Jag valde att återkomma till de lantbrukare som inte svarade direkt för att ge alla chansen att vara med i undersökningen samt att få en hög svarsprocent. Totalt kontaktades 40 lantbrukare med verksamhet som inkluderade något av djurslagen nötkreatur, får, get, gris samt värphöns. Verksamheterna var av varierande storlek, från tio till 400 djur. Samtliga utvalda lantbrukare hade haft planerad djurskyddskontroll av kommunens djurskyddsinspektör innan 2009 samt av länsstyrelsens djurskyddsinspektör från första januari 2009 till och med februari 2013

Intervjufrågorna

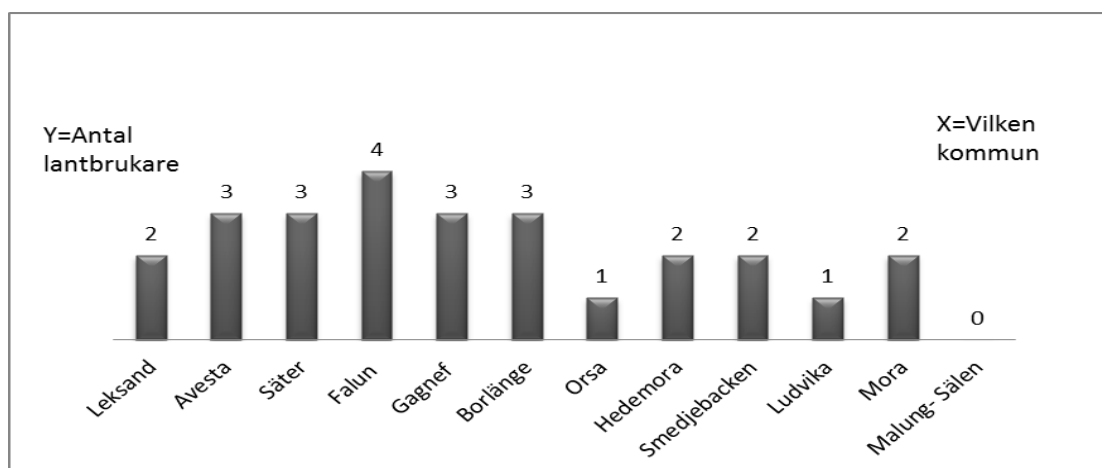
I ett pilotförsök prövades frågorna på fyra stycken privatpersoner och två lantbrukare för att se om frågorna kunde missuppfattas och behövdes göra tydligare. Efter detta förtydligades vissa frågor ytterligare för att undvika missförstånd. I enkäten gavs ett få antal svarsalternativ i form av "Ja", "Nej" och "Vet ej", följt av ett kommentarsfält för lantbrukarens egna kommentarer. Dessutom efterfrågades om djurskyddsinspektören hade påpekat brister eller gjort någon annan uppföljning, eftersom det skulle kunna påverka resultatet om till exempel djurskyddskontrollen hade lett till ett omhändertagande.

Litteratur

För att söka efter litteratur till studien har litteratursökning ur databasen *Web of knowledge* och *Google Scholar* genomförts. De sökord jag har använt mig av har främst varit *farmers view*, *financial losses*, *animal welfare* samt *animal welfare inspectors*. Den största delen av litteratur som använts hittades genom referenslistor i vetenskapliga artiklar. Eftersom det fanns få granskade artiklar och vetenskapliga studier om Sveriges djurskydd, har även populärvetenskapliga källor använts i stor utsträckning. Jag har valt att ha med referenser till lagstiftning då det har varit relevant för min studie, samt webbpublicerade rapporter som jag har ansett ha hög trovärdighet.

Resultat

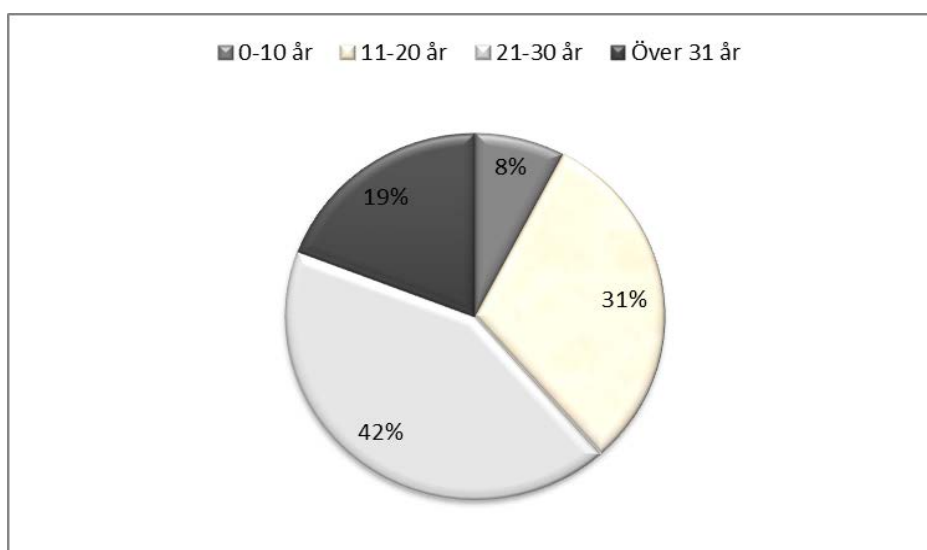
Intervjutiden varierade mellan tio och 40 minuter per lantbrukare. 27 stycken av de 40 lantbrukarna valde att delta i intervjun. Bland dessa 27 lantbrukare var det en person som inte hade haft kontroll av kommunen utan endast av länsstyrelsen, dennes svar inkluderades därför inte i mitt resultat. De 13 lantbrukare som avböjde att delta i undersökningen uppgav att de inte hade tid eller att de inte ville ställa upp på en intervju. Svarsprocent var således 68 procent (26 lantbrukare av 40 tillfrågade svarade på enkäten). Alla kommuner utom Malung- Sälens kommun är representerade i undersökningen (Fig. 1).

Figur 1. Hur fördelningen skiljde sig åt i antal svarande lantbrukare mellan de olika kommunerna inom Dalarnas Län, N= 26.

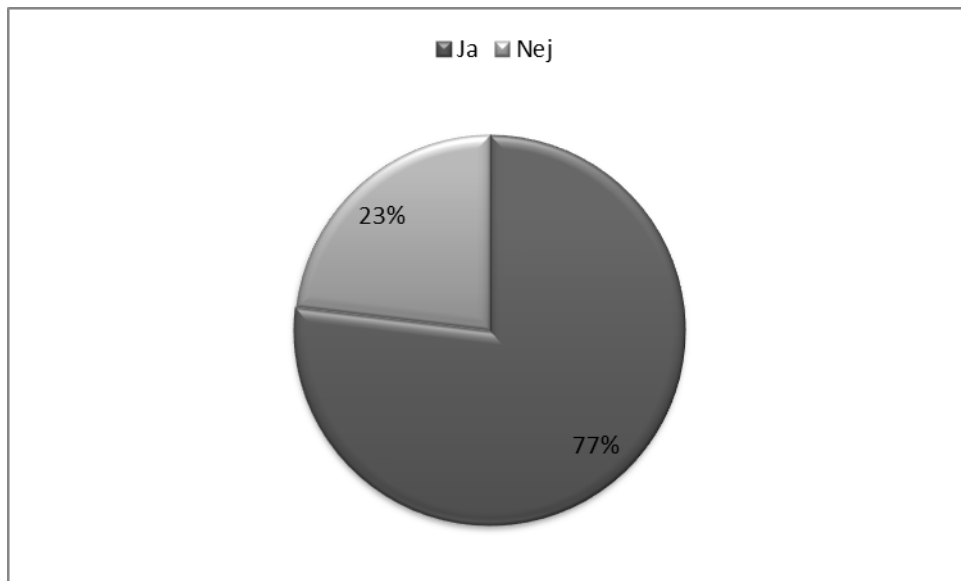
Lantbrukarnas åsikter om djurskyddskontrollen

Mer än 90 % av lantbrukarna hade varit verksamma mer än 10 år inom sin verksamhet, och 11 stycken av lantbrukarna hade varit aktiva mellan 21- 30 år (Fig. 2).

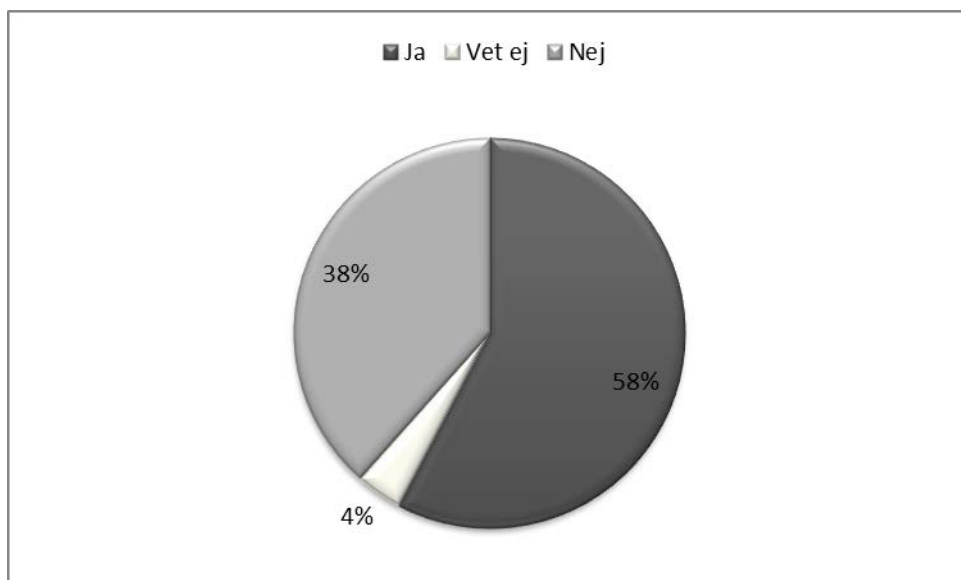
Figur 2. Antal år som lantbrukarna hade varit aktiva inom sin verksamhet räknat i procent, N= 26.

Tjugo lantbrukare av 26 tillfrågade ansåg att djurskyddskontrollerna utförs med ett bra tidsintervall (Fig. 3). De sex lantbrukare som inte ansåg att tidsintervallet var bra uttryckte att de saknade rutinkontroller och inte bara kontroller efter anmälan, för att upprätthålla ett bra djurskydd.

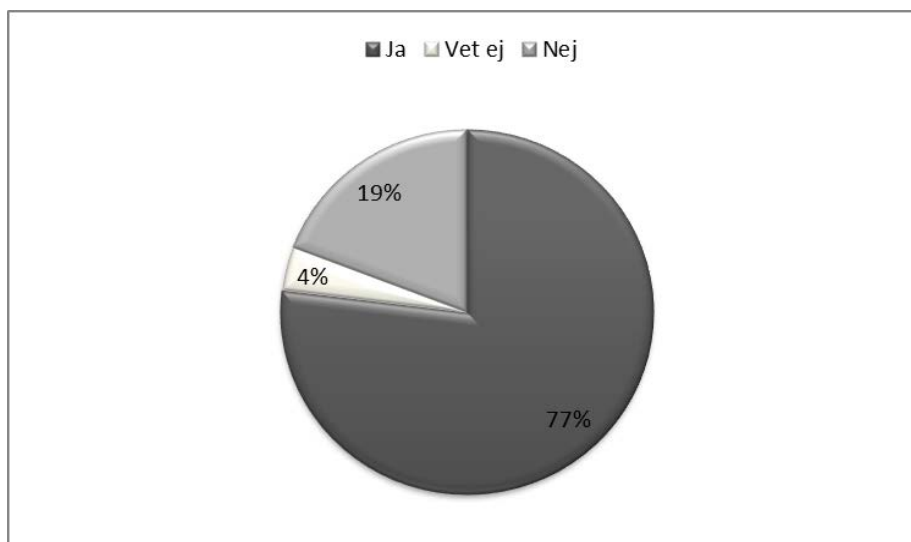

Figur 3. Resultatet av om lantbrukarna ansåg att djurskyddskontrollerna utfördes med ett bra tidsintervall, N= 26.

Tio av 26 lantbrukare uppgav att de inte hade fått en inledande beskrivning om varför djurskyddskontrollen skulle utföras (Fig. 4). Vidare uppgav fem lantbrukare att de inte fick information om vad som skulle kontrolleras (Fig. 5).

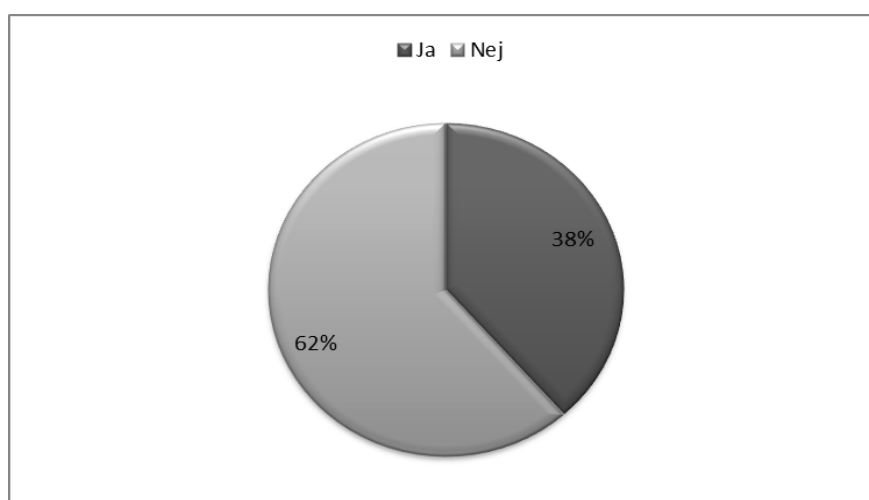

Figur 4. Fördelningen av om lantbrukarna upplevde att de fick en inledande information till varför djurskyddskontrollen skulle utföras, N= 26.

Figur 5. Svarsfördelningen av om lantbrukarna fick inledande information om vad som skulle kontrolleras under djurskyddskontrollen, N= 26.

Av de tillfrågade lantbrukarna ansåg 16 stycken att djurskyddskontrollerna inte bör föränmälas (Fig. 6). Hälften av dessa lantbrukare ansåg att föränmälan skulle leda till snabba åtgärder inför djurskyddskontrollen, såsom att lantbrukaren skulle hinna ge extra strömedel samt hinna få bort eventuellt döda djur. De lantbrukare som ville att djurskyddskontrollerna skulle föränmälas nämnde som orsak att de ville kunna hinna organisera dagens sysslor. Dessa menade på att skötseln av djuren inte kunde upphöra för att en djurskyddskontroll skulle utföras. Omkring 20 procent av lantbrukarna uppgav att normalkontroller bör anmälas medan anmälningsärenden ska vara oaviserade. Detta för att djurskyddsinspektörerna inte ska förutsätta att det förekommer brister på kontrollplatsen. Tolv av 26 lantbrukare hade verksamheter med mer än 100 djur, och sju av dessa var av åsikten att stora gårdar med många djur bör bli förvarnade om djurskyddskontrollen. Dessa lantbrukare ansåg att man inte hann åtgärda brister på många djur på samma sätt som man skulle hinna om man hade ett fåtal djur.

Figur 6. Resultatet av om lantbrukarna ansåg att djurskyddskontrollerna skulle föränmälas, N= 26.

Av 26 lantbrukare hade 23 stycken fått en sammanfattning av kontrollen genom att djurskyddsinspektören förmedlade eventuella slutsatser och avvikelser i samband med djurskyddskontrollen. En lantbrukare av 26 stycken svarade att den inte fått en avslutande sammanfattning av djurskyddskontrollen, medan två lantbrukare inte kom ihåg. Lantbrukarnas syn överlag var att djurskyddsinspektörerna sammanfattade kontrollerna bra i en slutsats. Den sammanslagna åsikten hos lantbrukarna var även att stress upplevdes under kontrollen.

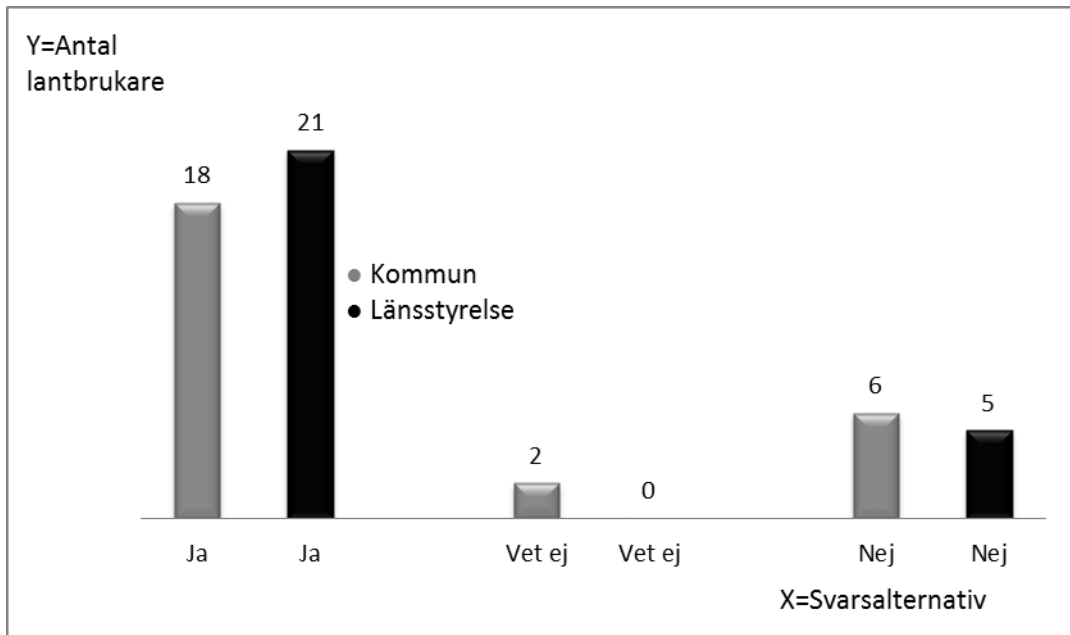
58 procent av lantbrukarna fick information om vidare ärendehantering redan på platsen för djurskyddskontrollen. 30 procent av lantbrukarna fick inte information om att en kontrollrapport med information från djurskyddskontrollen skulle komma senare med posten. Tre lantbrukare ansåg att det dröjde för lång tid innan kontrollrapporten kom, en av dessa angav att det dröjde upp till flera veckor. Åsikten om att kontrollrapporten var för avancerat skriven framkom och det uppgavs att det kunde vara svårt att utskilja vad som behövde åtgärdas.

Lantbrukarnas syn på djurskyddsinspektörerna

Av de tillfrågade lantbrukarna ansåg 46 procent att de kunde använda djurskyddsinspektörernas kunskap och diskutera eventuella frågor som uppkom under djurskyddskontrollen. Däremot var 39 procent av lantbrukarna osäkra om de skulle vända sig till djurskyddsinspektören och 15 procent av lantbrukarna ansåg att de inte skulle vända sig till djurskyddsinspektören i första hand om de hade funderingar. De senare angav i första hand att de skulle prata med någon granne eller någon annan lantbrukare innan de vände sig till djurskyddsinspektören.

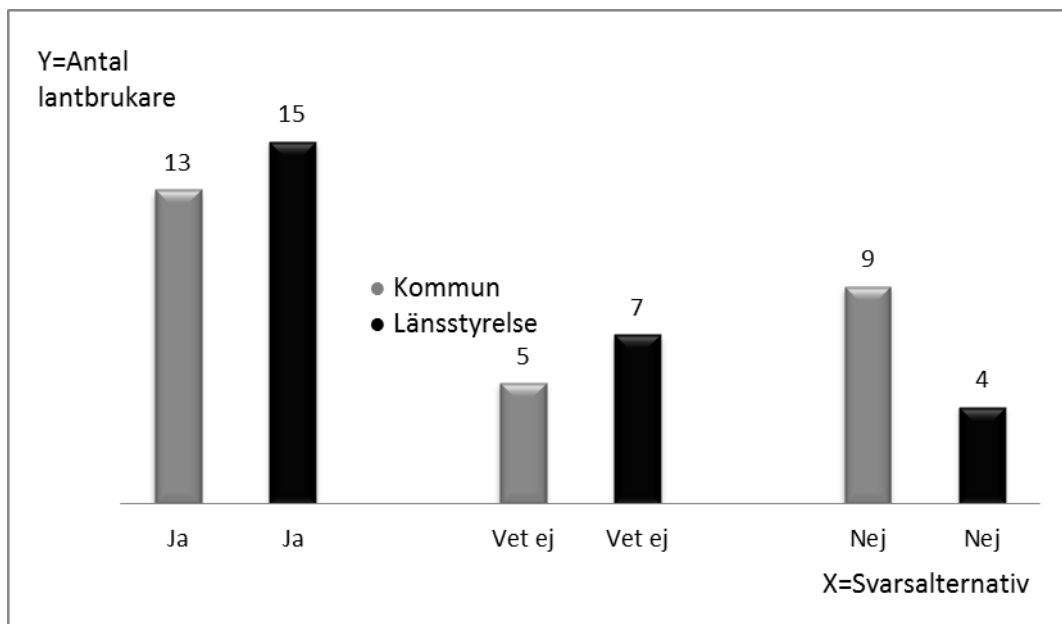
Två av 26 tillfrågade lantbrukare svarade att det inte upplevdes vara en likvärdig djurskyddsbedömning i Dalarnas län. Dessa angav att de pratat med flera lantbrukare som de visste hade det sämre åt djuren än vad de själva hade, och ändå inte fått anmärkningar vid djurskyddskontrollen. Vidare angav de att vissa djurskyddsinspektörer går att diskutera med, och vissa inte. Resterande 24 lantbrukare ansåg att det var en likvärdig djurskyddsbedömning i hela Dalarnas län, de angav även att det verkade vara mer likriktade djurskyddskontroller nu efter övergången.

En intervjufråga behandlade frågan om lantbrukarna ansåg att djurskyddsinspektörerna hade tillräcklig kunskap om deras djurslag och lantbrukarna svarade att länsstyrelsens djurskyddsinspektör hade bättre kunskap om deras djurslag än kommunens djurskyddsinspektör (Fig. 7). Överlag ansåg majoriteten av lantbrukarna att djurskyddsinspektörerna hade kunskap om deras djurslag både när kommunen ansvarade för djurskyddskontrollen, likaså när länsstyrelsen hade ansvaret (Fig. 7).

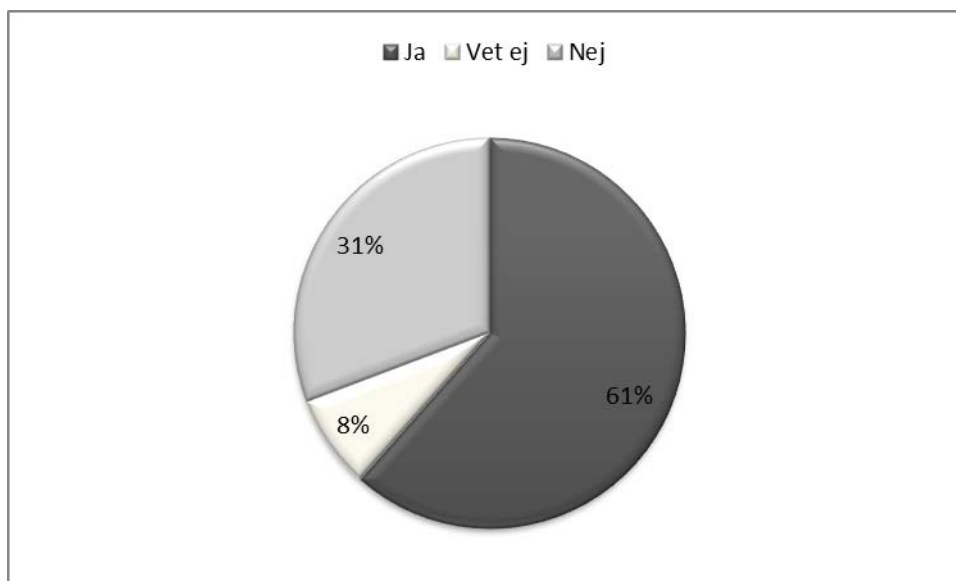
Figur 7. En jämförelse mellan om lantbrukarna ansåg att kommunens respektive länsstyrelsens djurskyddsinspektör hade tillräcklig kunskap om berört djurslag, N= 26.

Lantbrukarna ansåg att den praktiska erfarenheten var hög hos både kommunens djurskyddsinspektör samt hos länsstyrelsens djurskyddsinspektör (Fig. 8).

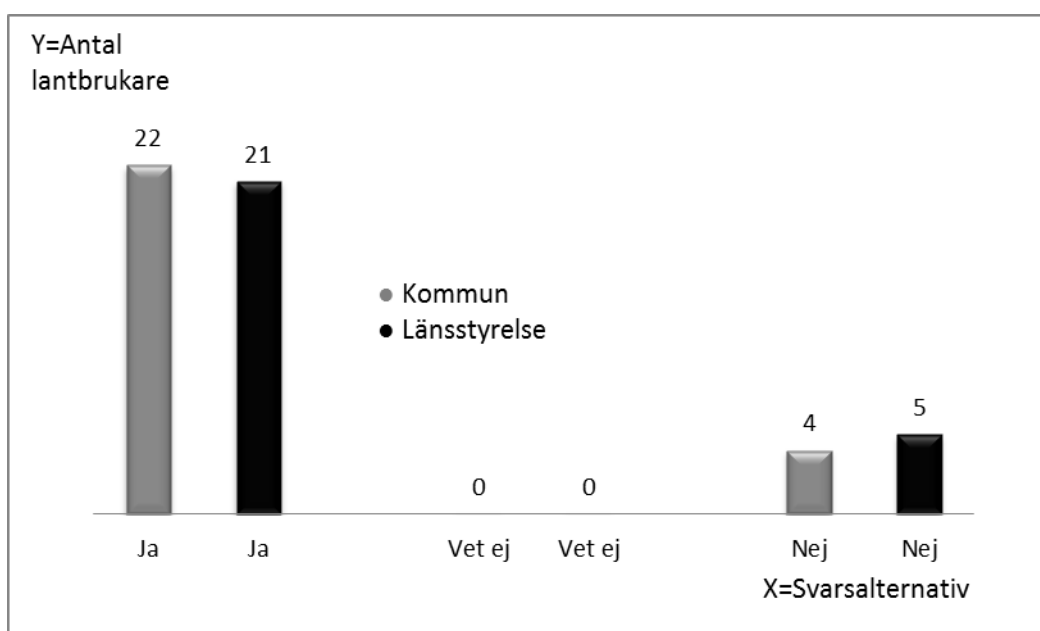
Figur 8. Lantbrukarnas åsikter på frågan om djurskyddsinspektören från kommunen/ länsstyrelsen hade tillräcklig praktisk erfarenhet, N= 26.

16 av 26 lantbrukare svarade att de hade kunskap om hur lagstiftningen såg ut för deras djurslag (Fig. 9). Dock påpekade flera lantbrukare att de inte hade koll på detaljerna i djurskyddslagstiftningen såsom måttbestämmelser.

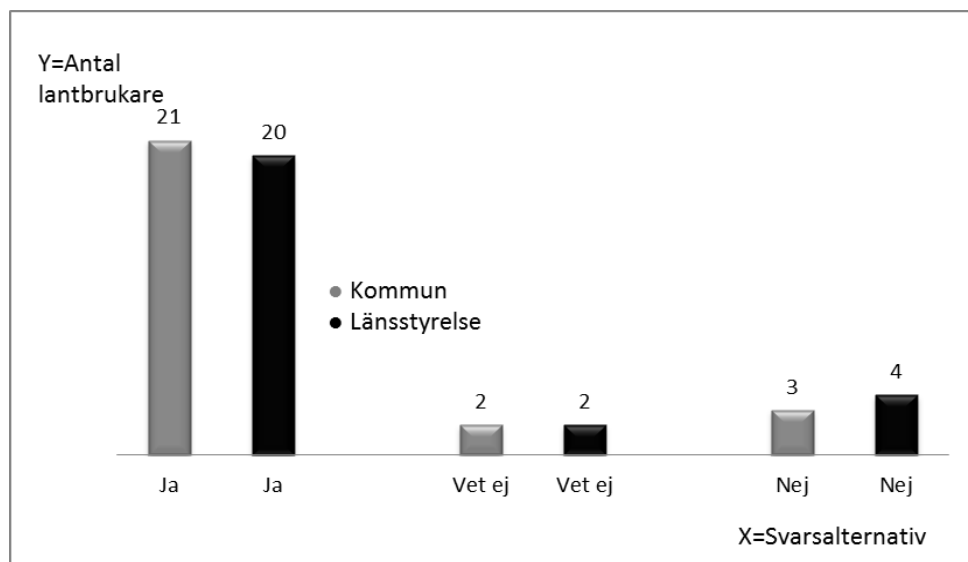
Figur 9. Fördelningen av om lantbrukarna ansåg sig ha kunskap om hur djurskyddslagstiftningen ser ut kring deras djurslag, N= 26.

85 procent respektive 81 procent av de tillfrågade lantbrukarna var överlag nöjda med hur djurskyddskontrollerna sköttes av kommunens respektive länsstyrelsens djurskyddsinspektörer (Fig. 10). Dock ansåg 15 procent respektive 19 procent av lantbrukarna att djurskyddskontrollerna inte utfördes på ett bra sätt. Bland dessa framkom åsikten att länsstyrelsens djurskyddsinspektör kom till kontrollplatsen utan att vara förberedd för att gå in i ladugården, samtidigt som kommunens djurskyddsinspektör var förpetiga och mätte allt med tumstock.

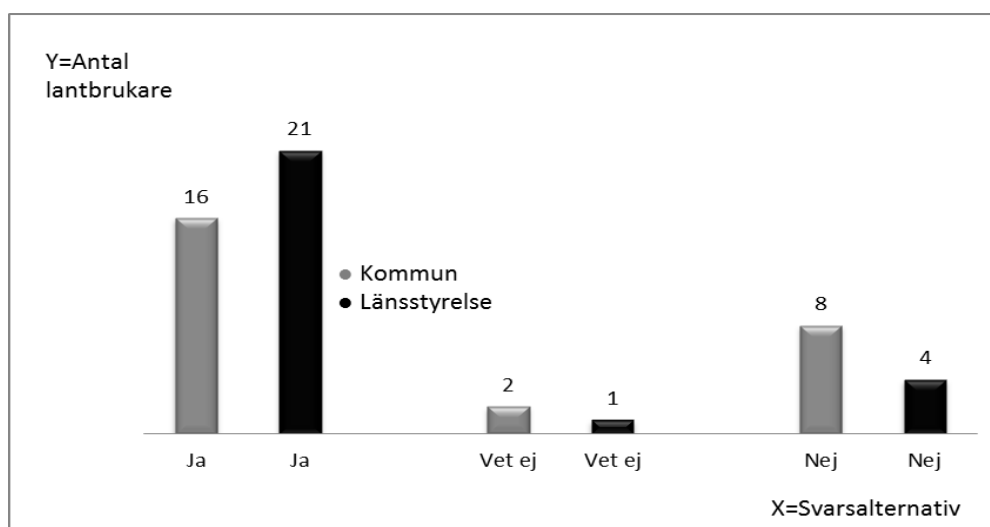
Figur 10. Resultatet av åsikterna om djurskyddskontrollerna överlag utförs på ett bra sätt av kommunen/ Länsstyrelsen, N= 26.

På frågan om djurskyddsinspektörerna tolkar lagstiftningen på ett bra sätt framkom att 81 procent av lantbrukarna ansåg att kommunens djurskyddsinspektör tolkade lagen på ett bra sätt, medan 77 procent ansåg att länsstyrelsens djurskyddsinspektör tolkade lagen på ett bra sätt (Fig. 11). 8 procent ansåg att djurskyddsinspektörerna på kommunens tid inte tolkade lagen på ett bra sätt (Fig. 11), där ansåg lantbrukarna att djurskyddsinspektören var för petig och borde istället se på djuren i helhet. 15 procent ansåg att djurskyddsinspektören från länsstyrelsen inte tolkade lagen på ett bra sätt (Fig. 11), även där var orsaken att de kollade för noga på millimetrar och bör istället se till djurens välfärd.

Figur 11. En sammanställning av frågan om det var ansett att kommunens- / länsstyrelsens djurskyddsinspektör tolkar djurskyddslagstiftningen på ett bra sätt, N= 26.

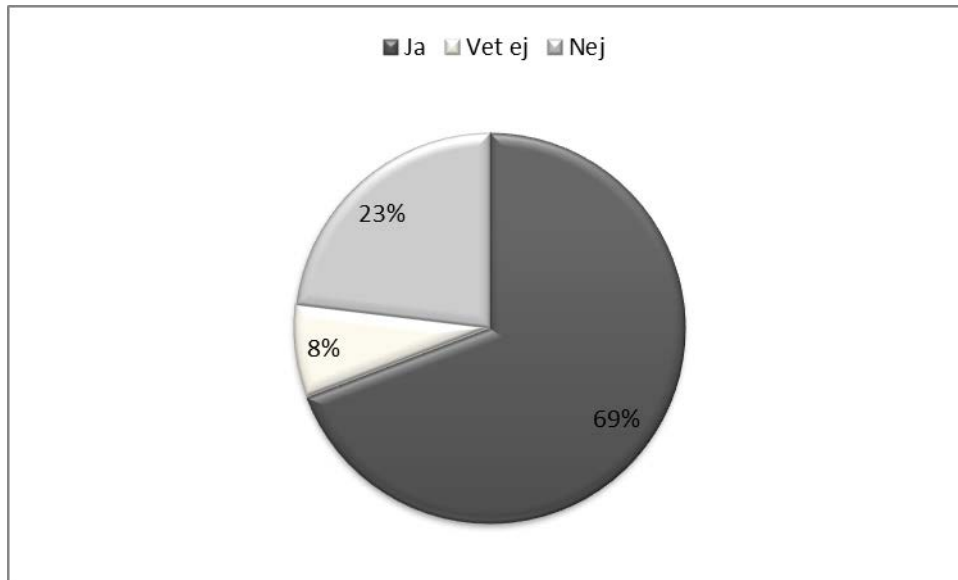
81 procent av lantbrukarna var nöjda med hur länsstyrelsens djurskyddsinspektör tog hänsyn till lantbrukarens åsikter medan 62 procent var nöjda med hur kommunens djurskyddsinspektör tog hänsyn till deras åsikter (Fig. 12).

Figur 12. Sammanställningen av lantbrukarnas åsikter angående kommunens- / Länsstyrelsens djurskyddsinspektörs hänsyn gentemot deras tankar och åsikter, N= 26.

Lantbrukarnas syn på djurskyddslagstiftningen

18 av 26 lantbrukare ansåg att djurskyddslagstiftningen låg på en bra detaljnivå (Fig. 13). Däremot ansåg 6 av lantbrukarna att djurskyddslagstiftningen inte låg på en bra detaljnivå (Fig. 13). De senare ansåg att lagstiftningen var för detaljerad och att den bör vara mer öppen för tolkning. Två lantbrukare ansåg att lagstiftningen var för detaljerad i vissa paragrafer, medan andra paragrafer ansågs vara för otydliga. Dessa ansåg också att lagstiftningen bör kunna anpassas bättre, till exempel ska man kunna slippa kontroll om det är dåliga förhållanden just vid tillfället för djurskyddskontrollen.

Figur 13. Diagrammet anger huruvida lantbrukarna anser att djurskyddslagstiftningen ligger på en bra detaljnivå, N=26.

Diskussion

Jag valde mellan att intervjua lantbrukare som fått djurskyddskontroller efter anmälan eller normalkontroller utförda på sin djurhållning. Lantbrukare som hade haft normalkontroller valdes ut. Anledningen till att normalkontroller valdes och inte kontroller efter anmälan var för att jag har upplevt att attityden gentemot djurskyddsinspektörerna kan skilja sig mycket beroende vad anmälningen rör sig om. Normalkontroller utförs hos samtliga lantbrukare, därmed anser jag att inställningen till djurskyddskontrollen samt inspektören likriktas. Studien är uppbyggd på telefonintervjuer, skickas enkäten via brev lägger man ansvaret på lantbrukaren att svara samtidigt som det tar längre tid att få svar. Genom att ringa till lantbrukarna kunde frågorna förklaras och på detta sätt undvika missförstånd, på grund av dessa anledningar utfördes intervjuerna via telefon. En fråga angående om brister hade påpekats eller annan uppföljning hade utförts inkluderades i intervjun. Då lantbrukarna i samtliga fall höll med djurskyddsinspektören om de påpekade bristerna inkluderades inte dessa resultat i min studie.

Min inledande tanke var att ringa 40 stycken mjölkbönder men resultatet skulle då bara kunna appliceras på andra mjölkbönder, därför valde jag att utföra min studie på lantbrukare överlag. Jag har även lagt ned mycket tid på att fundera om jag skulle intervjua 20 lantbrukare som har haft normalkontroll av länsstyrelsen och jämföra dessa med 20 lantbrukare som inte har haft normalkontroll sedan kommunen utförde djurskyddskontrollerna. Problemet jag såg i detta alternativ var om svarsstatistiken blev låg, då hade jag inte mycket material som underlag till mitt resultat. Jag såg även ett problem i resultatet som kunde bli missvisande om en svarsgrupp blev för stor i relation till den andra. Jag valde att intervjua 40 lantbrukare för att få ett stabilt underlag till resultatet, jag ansåg även det vara ett bra antal som jag trodde att jag skulle ha tid att sammanställa. Tre svarsalternativ valdes ut samt ett kommentarsfält för att underlätta intervjun.

Antalet svaranden uppkom till 68 procent av de slumpmässigt utvalda lantbrukarna. Att svarsprocenten uppgick till denna höga procent anser jag gör att tillförlitligheten ökar. Det går därmed att använda mitt resultat som ett genomsnitt på vad lantbrukarna i Dalarnas län har för åsikter om djurskydd. En bidragande faktor till att jag fick en hög svarsprocent tror jag kan bero på studien utfördes under en relativt lugn tid för lantbrukarna, innan jordbruksarbetet hade påbörjats. Lantbrukarna i Malung- Sälens kommun valde att avstå från att ställa upp, det ansåg jag var synd då det hade varit bra att få med lantbrukarnas tidigare åsikter om samtliga kommunanställda djurskyddsinspektörer. Dock tror jag att mitt resultat kan användas överlag i Dalarnas län fastän Malung- Sälens kommun inte är representerade då jag har resultat från resterande kommuner.

42 procent av lantbrukarna hade varit aktiva mellan 21- 30 år vilket innebär att de har lång erfarenhet av hur djurskyddsarbetet går till då de har haft flertalet djurskyddskontroller. Det var anmärkningsvärt att 62 procent av lantbrukarna inte ville att djurskyddskontrollerna skulle förämnas. Från tidigare kontakt med lantbrukare har detta oanmälda kontroller varit den främsta anledningen till att lantbrukarna inte ser på djurskyddskontrollerna på ett positivt sätt.

Lantbrukarnas åsikter om djurskyddskontrollen

77 procent av lantbrukarna var nöjda med djurskyddskontrollernas tidsintervall vilket kan bero på att lantbrukarna har haft djurskyddskontroller med väldigt långt tidsintervall och var nöjda med det. Samtidigt hade vissa lantbrukare fått relativt regelbundna djurskyddskontroller och verkade positiva till antalet djurskyddskontroller. Lantbrukarna upplevde att djurskyddsinspektörerna sammanfattade djurskyddskontrollen på ett bra sätt vilket minskar risken för missförstånd eftersom lantbrukaren blir medveten om vad efterföljande kontrollrapport kommer innehålla. Detta indikerar på att djurskyddsinspektörerna gör ett bra jobb vid djurskyddskontrollerna.

Cirka 30 procent av lantbrukarna (Fig. 12) uppgav att ärendehantering brast när djurskyddskontrollerna låg under kommunens ansvar. Då ingen kritik framfördes gentemot länsstyrelsens djurskyddsinspektörer visar detta på att djurskyddskontrollen har förbättrats sedan övergången. Lantbrukaren kan då känna ett lugn inför allt som förmedlas på plats då lantbrukarna uppgav att de ibland var stressade när de fick en kontroll. Fåtalet lantbrukare angav att de hade svårt att hänga med i sammanfattningen, vilket kan bero på stress över att en djurskyddsinspektör plötsligt är på gården. Det är därför viktigt att lantbrukarna vet att de kan gå igenom kontrollrapporten i lugn och ro efter kontrollen och att inte behöva känna att de ska komma ihåg allt under djurskyddskontrollen.

Undersökningen visade att fyra lantbrukare var missnöjda med kommunens djurskyddskontroller överlag, respektive fem lantbrukare som inte var nöjda med länsstyrelsens djurskyddskontroller. Det anser jag är fyra respektive fem lantbrukare för mycket, finns det en fungerande kommunikation mellan lantbrukare och djurskyddsinspektör anser jag inte att lantbrukarna bör vara missnöjda. Är synen på djurskyddskontrollerna positiv anser jag att kommunikation mellan parterna kan underlättas. 81 procent respektive 77 procent av lantbrukarna ansåg att kommunens- samt länsstyrelsens djurskyddsinspektör tolkade lagen på ett bra sätt. Den svarsprocenten tycker jag är positiv eftersom åsikten om att djurskyddsinspektörerna tolkar lagstiftningen för noga och inte släpper igenom mindre avvikelser ofta framträder. Däremot i en studie av Anneberg med medarbetare (2012) anser danska lantbrukare att djurskyddsinspektörerna ser på detaljerna i lagstiftningen i allt för hög grad. 69 procent av lantbrukarna i min undersökning ansåg att djurskyddslagstiftningen låg på en bra detaljnivå, denna höga procent uppfattar jag som positiv då jag anser att lantbrukarna följer lagstiftningen till en högre grad om de är positivt inställda till lagstiftningen. Hartvigsson (2009) anger att lantbrukarna ofta upplever djurskyddslagstiftningen som en allt för detaljerad lagstiftning som leder till att lantbrukare måste avveckla sina verksamheter, enligt min studie kan man dra slutsatsen att lantbrukarna är mer positiva mot djurskyddslagstiftningen i dagsläget än år 2009.

Jag tror att djurskyddsinspektörerna kan bidra till hur lantbrukare uppfattar djurskyddslagstiftningen. Har lantbrukare fått djurskyddskontroller utförda av en djurskyddsinspektör som kollar på mycket detaljer och som inte för en bra dialog med lantbrukaren kan denne lantbrukare uppfatta lagstiftningen som allt för detaljerad. Min frågeställning angående lantbrukarnas åsikter om djurskyddskontrollerna förr jämfört med idag anser jag att min studie besvarar. Dock är svaren skilda beroende på vilken del av djurskyddskontrollerna man undersöker. Överlag visar min studie på att lantbrukarna i Dalarnas län är positiva till djurskyddskontrollerna, både när kontrollerna utfördes av

kommunen samt länsstyrelsen. Detta tror jag kan leda till att kommunikationen mellan myndighet och näringen förbättras. I ovannämnda studie av Anneberg och medarbetare (2012) anges att danska lantbrukare har skilda meningar om djurskyddskontrollerna behövs eller inte, jämförs dessa resultat med min studies resultat anser jag att de svenska lantbrukarna är mer positiva till djurskyddskontrollerna.

Lantbrukarnas syn på djurskyddsinspektörerna

Ett bra bemötande från djurskyddsinspektören anser jag är av största vikt för hur lantbrukare uppfattar djurskyddskontrollen. Av 26 lantbrukare var det tio stycken som inte fick inledande beskrivning om varför kontrollen skulle utföras. Det är viktigt att djurskyddsinspektörerna informerar på ett bra sätt eftersom kommunikation ökar lantbrukarnas vilja att upprätthålla en bra välfärd hos sina djur. Enligt Bock och Van Huik (2007) kan lantbrukare ha olika skäl till att vilja upprätthålla en bra produktion, de främsta skälen är en lönsam verksamhet eller djurens välfärd. Enligt en studie av Bruckmeier och Prutzer (2007) var lantbrukarnas övergripande åsikt att god djurvälfärd och tillväxt följde av omtanke om djuren vilket vidare ledde till en god ekonomi. I en studie som omfattade svenska lantbrukare fann Bruckmeier och Prutzer (2007) att samtliga lantbrukare är av åsikten att djurvälfärd var relevant men ur olika aspekter, bland annat ur etiska eller ekonomiska skäl. Majoriteten av lantbrukarna i samma undersökning var av åsikten att bra välfärd hos djuren ökade lönsamheten i produktionen, och det var ett måste för att lantbrukarna skulle vilja förbättra välfärden hos sina djur.

I samband med att djurskyddsinspektören anländer till en kontrollplats anser jag att en inledning bör ske genom att förklara anledningen till djurskyddskontrollen samt vad som ska kontrolleras. Lantbrukarna angav att de i största mån hade fått information om vad som skulle kontrolleras i form av djurskyddsinspektörernas checklistor. Överlag anser jag att en noggrannare information bör ges vid djurskyddskontrollens start genom att inspektören förklarar varför en kontroll kommer att genomföras samt hur den kommer att genomföras.

Lantbrukarna hade överlag mer förtroende för länsstyrelsens djurskyddsinspektörer än för tidigare djurskyddsinspektörer från kommunen. Detta innebär att lantbrukarna har en mer positiv inställning mot dem nu än innan år 2009. Det var intressant att lantbrukarna ansåg att länsstyrelsens djurskyddsinspektör hade bättre praktisk kunskap samt bättre kunskap om deras djurslag än kommunens djurskyddsinspektör. Då drygt 51 procent av djurskyddsinspektörerna från kommunen övergick till länsstyrelsen tror jag att deras kunskapsnivå angående djurskydd har ökat. Under kommunens tid var ansvarsområdet större då man till exempel arbetade som miljö- och hälsoskyddsinspektörer. Vidareutbildning samt att nyanställda djurskyddshandläggare har en relevant utbildning är därför viktigt. Denna utveckling kan man även utläsa av mina resultat då lantbrukarna anser att djurskyddsinspektörerna är kunnigare i dagsläget.

De flesta lantbrukare hade endast haft en djurskyddskontroll sedan övergången till länsstyrelsen men tyckte sig ändå se en skillnad i kunskapsnivå. Detta tycker jag var ett positivt besked då det finns kunskapskrav på dagens djurskyddsinspektörer för att kunna utföra sitt jobb på ett bra sätt. Enligt Internrevisionen (2010) ska länsstyrelsens djurskyddsinspektörer bestå av kompetent och kunnig personal. Jag anser att det kan vara svårt för djurskyddsinspektörer att uppfattas som kunniga av lantbrukare då djurskyddsinspektörerna behöver ha ett brett kunskapsområde eftersom att de arbetar med

olika djurslag. Jag tror att djurskyddsinspektörer skulle behöva ha arbetat med djur tidigare men då de arbetar med allt från sällskapsdjur till lantbruksdjur tror jag att det är viktigare med en bra grund och sedan vidareutbildas under tiden man arbetar. Att kunna förmedla sin kunskap på ett bra sätt till lantbrukarna tror jag också är viktigt och har en inverkan på hur man uppfattas som djurskyddsinspektör.

Lantbrukarnas syn på djurskyddslagstiftningen

Lantbrukarnas kunskap om djurskyddslagstiftningen var enligt min undersökning relativt hög. Lantbrukarnas Riksförbund (2009) har skrivit att djurskyddsinspektörerna förväntar sig att lantbrukarna är insatta i djurskyddslagstiftningen för respektive verksamhet. Om lantbrukarna då inte insatta i regelverket kan detta leda till en sämre kommunikation mellan lantbrukare och djurskyddsinspektör, då många missförstånd kan uppstå. Huvuddelen av lantbrukare uppgav att de inte hade kunskap om hur djurskyddslagstiftningen ser ut för deras djurslag, detta anser jag var förvånande.

Då majoriteten av lantbrukarna hade varit aktiva inom sin verksamhet mellan 21- 30 år kan man anta att de skulle ha kunskap om lagstiftningen. Djurskyddslagstiftningen är en grundläggande del i djurhållningen, att information om vad som står i lagstiftningen når ut till lantbrukarna är därför viktigt. Den största orsaken till bristfällig inhysning av djur är bristen på kunskap (Steiger, 2006). Därför är det viktigt att öka lantbrukarnas kunskap om djurskyddslagstiftningen. Enligt Fraser och medarbetare (1997) har alla människor olika syn på djurhållning, beroende på vad man har för bakgrund och tradition. Detta tror jag är en av anledningarna till att det finns skiljaktigheter mellan lantbrukare och djurskyddsinspektörer. På grund av nyttillkommen forskning ändras även synen på vad som är bra välfärd då bevis framkommer om vilka beteenden som är viktiga för djuren.

Förslag på förbättringar från lantbrukarna

En åsikt som framkom i min undersökning var att varje lantbrukare bör vara ansluten till en djurskyddsinspektör. Det kan vara svårt att genomföra rent praktiskt i nuläget då det finns ett begränsat antal djurskyddsinspektörer. Samtidigt kan det vara svårt för djurskyddsinspektörerna att vara opartiska, och det kan uppstå jävsförhållanden om de har närmre kontakt med vissa lantbrukare än andra. Teoretiskt sätt skulle lantbrukare därmed kunna kontakta djurskyddsinspektören om de undrar över något eller ska ändra något i djurutrymmena. Jag tror att detta skulle vara ett bra sätt att verka förebyggande på, har man en regelbunden kontakt med lantbrukarna tror jag att mycket brister rörande djurens välfärd skulle kunna minska. Jag tror även att detta skulle kunna leda till att djurskyddskontrollerna inte skulle behöva utföras i lika stor omfattning utan det skulle bli mindre omfattande djurskyddskontroller mer regelbundet vid kontakt med lantbrukaren. Då detta förslag blir svårt att genomföra är ett förslag från min sida att ha fler djuromsorgsgrupper. Dessa skulle då kunna ha en närmare kontakt med lantbrukarna och verka som ett bollplank om dessa har utbildning inom djurskydd.

31 procent av lantbrukarna skulle uppskatta om det gick att ha en och samma djurskyddsinspektör under en längre tid och ha närmare kommunikation med denne. Vidare föreslog två av lantbrukarna att de skulle vilja ha det liknande som med veterinärerna, att varje gård har en djurskyddsinspektör som de är anknutna till och kan ringa om de har funderingar. Lantbrukaren skulle därmed veta att de hade en kunnig djurskyddsinspektör som de kan sätta sitt förtroende till.

Jag är av åsikten att det var synd att inte fler lantbrukare gav förslag på hur de tyckte att djurskyddskontrollerna skulle kunna göras bättre. På denna fråga tror jag det hade blivit fler svar om jag hade skickat ut en enkät i pappersform, lantbrukarna hade då haft tid till att tänka efter vad de ansåg skulle kunna göras bättre. Vissa lantbrukare var även under tidspress när jag utförde min intervju vilket kan ha bidragit till kortare svar än under normala förhållanden. Enligt en studie av Anneberg och medarbetare (2012) som har utförts bland lantbrukare i Danmark, påvisas att lantbrukare uppfattar djurskyddskontrollerna som nödvändiga och ofrånkomliga.

Däremot framkom att lantbrukarna ansåg djurskyddskontrollerna som orättvisa överlag, eftersom dessa skiljde sig för mycket i utförande mellan olika gårdar. I studien framkom även att lantbrukarna efterlyste en bättre kontakt med djurskyddsinspektörerna för att minska meningsskiljaktigheterna mellan lantbrukare och inspektör. Resultat av Anneberg och medarbetare (2012) är jämförbara med resultaten i denna studie. Endast två lantbrukare i min intervjustudie ansåg att djurskyddskontrollerna inte utfördes på liknande sätt i hela Dalarnas län. Resterande lantbrukare ansåg att det hade blivit en mer likriktad djurskyddskontroll efter övergången. 92 procent av lantbrukarna ansåg därmed att de blev lika behandlade som andra lantbrukare, vilket avviker markant från resultaten i studien av Anneberg och medarbetare (2012) där majoriteten av lantbrukare anser att bedömningen är olika på olika lantbruk. Det är viktigt för lantbrukarna att veta att de blir lika behandlade som andra lantbrukare och att det inte ska spela någon roll vilken djurskyddsinspektör som kontrollerar gården.

Fyra lantbrukare var intresserade av att lära sig mer om hur djurskyddsinspektörernas arbete ser ut, efterlyste en mer öppen dialog med djurskyddsinspektörerna och de förslag på aktiviteter som informationskvällar där lantbrukare kunde träffa djurskyddsinspektörerna inom sitt område.

En del lantbrukare angav att det blev stressigt under djurskyddskontrollen och att de inte kommer ihåg vad som förmedlats vid senare tillfälle, därför hade ett protokoll på plats varit bra. Lantbrukarna ville även att djurskyddsinspektörerna skulle jobba förebyggande och inte bara komma ut när lantbrukarna fått en anmälan riktad mot sig. Synen på djurskyddsinspektörerna hade på detta sätt förbättrats enligt lantbrukarna. Kan bristerna förebyggas skulle det underlätta för samtliga parter samt att djuren inte skulle hinna fara illa då inte bristerna har hunnit eskalera. Det framkom även förslag om att inte planera in djurskyddskontroller under tider som är stressiga för lantbrukaren såsom trösknings- tider. Djurskyddsinspektören bör även kunna skjuta upp djurskyddskontrollen om lantbrukaren inte har tid för tillfället, alternativt gå ensam på djurskyddskontrollen bara det återknuts till lantbrukaren i slutet av kontrollen. Jag anser att vissa lantbrukare som valde att inte komma med förslag till förbättringar kan vara av åsikten att det är flera olika kontroller de måste genomgå. Lantbrukare ingår i de flesta fall i någon form av program som är framtagna av branschorganisationer för att upprätthålla en bra djurvälstånd (Bruckmeier & Prutzer, 2007). Dessa program innehåller ofta kontroller av berörd myndighet eller egenkontroller som lantbrukaren själv utför (Bruckmeier & Prutzer, 2007).

Jag anser att mitt arbete kan tillämpas på länets samtliga kommuner genom att förmedlas till djurskyddsinspektörerna. Djurskyddsinspektörernas arbete består till stor del av att bemöta lantbrukare och deras åsikter. De lantbrukare som har en bra djurhållning har sällan

mycket kontakt med djurskyddsinspektörerna utan arbetet blir fokuserat till lantbrukarna med brister. Detta arbete kan vara en hjälp för djurskyddsinspektörer genom att få förmedlat lantbrukarnas åsikter, och då slumpmässigt utvalda lantbrukare och inte endast dem med brister. Jag anser även att mitt arbete kan tillämpas av lantbrukare för att få en övergripande förståelse om vad andra lantbrukare har för erfarenhet av länsstyrelsens djurskyddsinspektörer. Jag är av åsikten att lantbrukare kan få en mer avslappnad syn gentemot myndigheter genom vetskapen att majoriteten av lantbrukarna är positiva till djurskyddsinspektörerna efter en genomförd kontroll.

Den största lärdomen av denna rapport är att kommunikation är nyckeln till en bra kontakt mellan lantbrukare och djurskyddsinspektörer. Det var dock positivt att majoriteten av lantbrukarna verkar vara nöjda överlag med djurskyddsinspektörerna och djurskyddskontrollerna!

Felkällor

En felkälla som kan ha påverkat resultatet var att lantbrukarna inte hade tydliga minnesbilder av tiden innan kommunens kontroller upphörde år 2009. En annan felkälla kan även ha varit att lantbrukarna valdes ut slumpmässigt, det kan ha lett till att en kommun bara blev representerade av ett djurslag. Detta kan påverka synen på djurskyddsinspektörerna då ofta uppfattningen om djurskyddsinspektörer skiljer sig åt mellan djurslag. Resultaten från studien kan endast med försiktighet appliceras på resten av Sverige då den bara omfattar lantbrukare i Dalarnas län. Ett alternativ till att slumpmässigt välja ut lantbrukare ur alla kategorier, kunde ha varit att man intervjuade nyblivna lantbrukare som endast haft kontroll av länsstyrelsen. Därefter intervjua lantbrukare som endast haft djurskyddsinspektörer från kommunen för att få ett säkrare resultat då inte samtliga lantbrukare kommer ihåg när reformen skedde. Det kändes dock svårt att hitta lantbrukare som inte redan av tradition och bakgrund hade en uppfattning om djurskyddsinspektören då jag tror att de flesta nyblivna lantbrukare har haft med djur att göra tidigare.

Populärvetenskaplig sammanfattning

I Sverige övergick ansvaret för djurskyddet den första januari 2009 från kommuner till länsstyrelser. Denna övergång skedde för att likrikta djurskyddsarbetet i Sverige samt att öka mängden normalkontroller. I samband med denna övergång har det uppkommit en del förändringar för de som jobbar som djurskyddsinspektörer. Bland annat har djurskyddskontrollerna hamnat mer i fokus sedan övergången, samtidigt som det förekommer ökade kunskapskrav på djurskyddsinspektörerna.

Målet med mitt examensarbete var att genom en intervjustudie undersöka lantbrukarnas syn på övergången mellan kommun och Länsstyrelse. Jag har velat ta reda på lantbrukarnas åsikter på hur djurskyddskontrollerna sköttes innan 1 januari 2009 respektive efter, för att kunna jämföra de båda myndigheterna. Jag har även undersökt vad lantbrukarna anser om djurskyddsinspektörernas kunskap, både teoretisk samt praktisk om respektive djurslag. Intervjun har även inkluderat frågor om lantbrukarnas syn på djurskyddslagstiftningen.

Jag valde att intervjua lantbrukare från olika platser i Dalarna län för att jag skulle få alla kommuner representerade. Bland de 40 lantbrukare jag kontaktade var det 26 stycken som valde att delta i min studie. Dessa 26 lantbrukare var aktiva inom verksamheter med nötkreatur, får, get, gris samt fjäderfä. De flesta berörda lantbrukare hade varit aktiva inom sin verksamhet mellan 21- 30 år vilket tyder på att lantbrukarna bör ha bra kännedom på övergången av djurskyddskontrollerna och djurskyddsinspektörerna.

Resultatet av mina intervjuresultat visade på en brist i djurskyddsinspektörernas inledning till lantbrukaren, hela 10 av 26 lantbrukare fick ingen inledande information. Vidare kunde utläsas att 5 lantbrukare heller inte fick information om vad som skulle kontrolleras på djurskyddskontrollen. Ett resultat som förvånade mig var att majoriteten av lantbrukarna inte ville att djurskyddskontrollerna skulle föränmälas. Den sammantagna åsikten hos lantbrukarna var att man alltid ska sköta om sina djur bra, därför behöver inte djurskyddskontrollerna föränmälas. Länsstyrelsens djurskyddsinspektör ansågs ha bättre kunskap om respektive djurslag än vad kommunens djurskyddsinspektör hade, fastän skillnaden var knapp. Lantbrukarna var även nöjda överlag med djurskyddsinspektörernas praktiska erfarenhet samt till tidsintervallet som existerar mellan utförda djurskyddskontroller.

Resultatet tydde på att lantbrukarna var mycket nöjda med djurskyddsinspektörernas sätt att hantera djurskyddskontrollerna. Även sammanfattningen av djurskyddskontrollerna sköttes bra av djurskyddsinspektörerna. En övervägande del av lantbrukarna hade fått en sammanfattning. Majoriteten av lantbrukarna fick information om vidare ärendehantering vid slutet av djurskyddskontrollen medan ungefär 80 procent av lantbrukarna ansåg att djurskyddsinspektörerna tolkar djurskyddslagstiftningen på ett bra sätt. Det lantbrukarna inte var lika nöjda med var att dubbelt så många angav att de var missnöjda med kommunens djurskyddsinspektör än mot Länsstyrelsens djurskyddsinspektör, då de inte tog hänsyn till lantbrukarnas tankar och åsikter. Här var Länsstyrelsens djurskyddsinspektörer i framkant då hela 81 procent av lantbrukarna var nöjda med deras hänsyn till lantbrukarens tankar och åsikter.

En av mina frågeställningar var hur lantbrukarna uppfattade djurskyddslagstiftningen. Enligt min studie kan man se att majoriteten av lantbrukarna ansåg att djurskyddslagstiftningen låg på en bra nivå. Det anser jag är en godtagbar siffra även om man skulle vilja att fler var nöjda med djurskyddslagstiftningen. Av de missnöjda lantbrukarna angavs en allt för detaljerad djurskyddslagstiftning som främsta orsak, utan rum för tolkning. Ungefär hälften av lantbrukarna hade förslag på hur kontakten mellan lantbrukare och djurskyddsinspektör skulle kunna göras bättre. Här framkom åsikter som tyder på att lantbrukarna vill ha en närmare kontakt med djurskyddsinspektörerna för att kunna verka förebyggande innan stora brister uppmärksammas. Flertalet lantbrukare hade även förslag på hur djurskyddskontrollerna skulle kunna göras bättre. Bland annat genom att undvika att planera in djurskyddskontroller under stressiga årstider samt att djurskyddsinspektören bör anlända till gården med en positiv inställning och inte förvänta sig brister.

Tack!

Jag skulle vilja ge ett stort tack till min handledare Stefan Gunnarsson som har stöttat mig med vägledning när jag har tappat fotfästet i mitt arbete. Han har även varit en stöttepelare när jag har haft funderingar då jag aldrig har gjort ett liknande arbete. Jag skulle även vilja tacka Länsstyrelsen Dalarna och då främst Joakim Önnemar som har hjälpt mig ta fram berörda lantbrukare. Sist men absolut inte minst skulle jag vilja tacka alla lantbrukare som med positiv attityd har svarat på min intervju fastän tiden i många fall har varit knapp. Min familj förtjänar också ett stort tack då de har stöttat mig under dessa månader när man inte alltid har varit den mest optimistiska. Ett stort tack till er alla och hoppas att ni uppskattar mitt arbete!

Referenser

- Anneberg, I., Vaarst, M., & Sørensen, J.T. 2012. *The experience of animal welfare inspections as perceived by Danish livestock farmers: A qualitative research approach*. Livestock Science. 147, 49- 58.
- Austin, E. J., Deary, I. J., Edwards-Jones, G., & Arey, D. 2005. *Attitudes to farm animal welfare, factor structure and personality correlates in farmers and agriculture students*. Journal of Individual Differences. 26, 107–120
- Bock, B.B., & Van Huik, M.M. 2007. *Animal welfare: the attitudes and behaviour of European pig farmers*. British Food Journal. 109, 931-944.
- Bruckmeier, K. & Prutzer, M. 2007. *Swedish pig producers and their perspectives on animal welfare: a case study*. British Food Journal. 109, 906-918.
- Djurskyddslagen (1988:534)
- Djurskyddsförordningen (1988:539)
- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd.
- Fraser, D., Weary, D.M., Pajor, E.A., Milligan, B.N. 1997. *A scientific conception of animal welfare that reflects ethical concerns*. Animal Welfare. 6, 187-205.
- Hartvigsson, M. 2009. *Kommunikation mellan djurskyddsinspektörer och djurägare*. Studentarbete. Institutionen för husdjurens miljö och hälsa. Sveriges Lantbruksuniversitet. Skara.
- Internrevisionen. 2010. *En väg till en bättre djurskyddskontroll i Skåne – En utvärdering ur ett intressentperspektiv*.
- Lantbrukarnas Riksförbund. 2009. *Effektiv dialog, tips för bättre kontakt mellan företag och myndigheter*. http://www.lrf.se/PageFiles/26407/Effektiv_dialog.pdf använd 2013-05-16
- Lund, V. 2006. *Natural living—a precondition for animal welfare in organic farming*. Livestock Science. 100, 71-83.
- Länsstyrelsen Dalarnas län. 2013. <http://www.lansstyrelsen.se/dalarna/Sv/djur-och-natur/djurskydd/Pages/default.aspx> använd 2013- 05- 11
- Statskontoret. 2010. *Djurskyddskontrollens utveckling*. Missiv 2011:23, diariernr. 2010/80-5 [Elektronisk version].

Steiger, A. 2006. *Pet animals: housing, breeding and welfare*; in: *Ethical Eye - Animal Welfare*, Council of Europe Publishing, 111-133.

Tesfaye, G. Y., Regassa, F.G., & Kelay, B. 2010. *Milk yield and associated economic losses in quarters with subclinical mastitis due to Staphylococcus aureus in Ethiopian crossbred dairy cows*. *Tropical Animal Health Production*. 42, 925–931.

Bilaga

Intervjufrågor

Hej! Mitt namn är Linda Stenberg och jag studerar vid Sveriges Lantbruksuniversitet. Jag gör ett arbete om kommunen och länsstyrelsens sätt att sköta djurskyddskontrollerna. Därför ringer jag dig för att du har fått en kontroll efter övergången från kommun till länsstyrelse. Jag skulle uppskatta om du hade tid att svara på en del frågor angående din senaste djurskyddskontroll samt tidigare djurskyddskontroller när kontrollen låg på kommunens djurskyddsinspektör. Denna undersökning gäller endast djurskyddskontroller och inte kontroller av stöd, tvärvillkor med mera. Undersökningen är anonym och kommer att leda fram till en rapport i form av mitt examensjobb. Det är cirka 30 frågor som tar ungefär 20 minuter att svara på.

Vad heter du?

Hur gammal är du?

Vilken typ av djurhållning bedriver du?

Hur stort antal djur ingår i verksamheten?

Kommentar:

Hur många år har du varit aktiv inom verksamheten?

Kommentar:

Har du haft djurskyddskontroller av både kommunens djurskyddsinspektör och länsstyrelsens djurskyddsinspektör?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Anser du att djurskyddskontrollerna utförs med ett bra tidsintervall?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Fick du en inledande information till varför djurskyddskontrollen skulle utföras?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Fick du information om vad som skulle kontrolleras på djurskyddskontrollen?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Anser du att djurskyddskontroller bör föränmälas?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Anser du att djurskyddsinspektören från kommunen hade tillräckligt med kunskap om ditt djurslag?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Anser du att djurskyddsinspektören från länsstyrelsen hade tillräckligt med kunskap om ditt djurslag?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Ansåg du att djurskyddsinspektören från kommunen hade tillräcklig praktisk erfarenhet?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Ansåg du att djurskyddsinspektören från länsstyrelsen hade tillräcklig praktisk erfarenhet?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Har du kunskap om hur lagstiftningen ser ut kring ditt djurslag?

Ja Nej Delvis

Kommentar:

Har du vid någon av djurskyddskontrollerna fått anmärkningar på brister?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Om ja:

Vilken myndighet var det som utförde djurskyddskontrollen?

Kommunen Länsstyrelsen Båda Vet ej

Delade du djurskyddsinspektörens uppfattning gällande bristerna?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Informerades du om bristerna på plats i samband med djurskyddskontrollen?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Sammanfattade djurskyddsinspektören djurskyddskontrollen genom att förmedla eventuella slutsatser och avvikelser i samband med djurskyddskontrollen?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Gavs information om vidare ärendehantering på plats, om till exempel när du skulle få ta del av en kontrollrapport?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Anser du att djurskyddskontrollerna överlag utfördes på ett bra sätt av kommunen?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Anser du att djurskyddskontrollerna överlag utfördes på ett bra sätt av länsstyrelsen?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Anser du att kommunens djurskyddsinspektör tolkar lagen på ett bra sätt?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Anser du att länsstyrelsens djurskyddsinspektör tolkar lagen på ett bra sätt?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Fick du information om hur du skulle kunna uppfylla lagstiftningen och på så sätt förbättra förhållandena för dina djur?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Ansåg du att kommunens djurskyddsinspektör tog hänsyn till dina tankar och åsikter?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Ansåg du att länsstyrelsens djurskyddsinspektör tog hänsyn till dina tankar och åsikter?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Anser du att det är en likvärdig djurskyddsbedömning över hela dalarna?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Anser du att djurskyddslagstiftningen ligger på en bra detaljnivå?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Känner du att du kan få förslag på lösningar av djurskyddsinspektören och på så sätt använda deras kunskap?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Skulle kontakten mellan lantbrukare och djurskyddsinspektör kunna göras bättre? Förslag?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Har du någon egen tanke om hur djurskyddskontrollerna skulle kunna göras bättre?

Ja Vet ej Nej

Kommentar:

Tack för din medverkan!

Vid **Institutionen för husdjurens miljö och hälsa** finns tre publikationsserier:

- * **Avhandlingar:** Här publiceras masters- och licentiatavhandlingar
- * **Rapporter:** Här publiceras olika typer av vetenskapliga rapporter från institutionen.
- * **Studentarbeten:** Här publiceras olika typer av studentarbeten, bl.a. examensarbeten, vanligtvis omfattande 7,5-30 hp. Studentarbeten ingår som en obligatorisk del i olika program och syftar till att under handledning ge den studerande träning i att självständigt och på ett vetenskapligt sätt lösa en uppgift. Arbetenas innehåll, resultat och slutsatser bör således bedömas mot denna bakgrund.

Vill du veta mer om institutionens publikationer kan du hitta det här:
www.slu.se/husdjurmiljohalsa

DISTRIBUTION:

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och
husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens miljö och hälsa
Box 234
532 23 Skara
Tel 0511-67000
E-post: hmh@slu.se
Hemsida:
www.slu.se/husdjurmiljohalsa

*Swedish University of Agricultural Sciences
Faculty of Veterinary Medicine and Animal
Science
Department of Animal Environment and Health
P.O.B. 234
SE-532 23 Skara, Sweden
Phone: +46 (0)511 67000
E-mail: hmh@slu.se
Homepage:
www.slu.se/animalenvironmenthealth*
